

Stjernen over sorten hav

Af Carsten Ploug Olsen

*Veni Creator Spiritus;
(formentlig af Rabanus Maurus, tysk munk, normalt
brugt i gregoriansk kormusik og blandt andet også i
Gustav Mahlers 8. symfoni, Symphonie der Tausend)*

Vi ankom til Slottet hen under aften, og vi kunne knap skelne hinanden i et mørke, der dels skyldtes den helt overskyede og gråsorte himmel, dels den gerning vi havde at udføre, og som indhyllede og nedtrykte vore hjerter i mulm og til blindhed. Hestene syntes at mærke vores uro, de travede ujævnt, snart gik de i stå, snart virkede det som om, de helst ville kaste rytterne, os, af, stikke i trav, og forsvinde for aldrig at vende tilbage.

Da vi endnu var nogle mil fra vort mål, og lyset var stærkere, havde jeg i et nu en vision: Slottets og dets tilhørende kirkes tårne forekom mig som rådne tænder i en skiden mund, stivnet i et råb og forbandelse mod himlen; et hjerte kastet i afgrunden. Jeg hørte raslen af våben, hestenes urolige prusten, lugten af frygt og død. Og jeg ønskede, at jeg ikke var lige netop her, at jeg ikke

var mig, eller simpelthen at jeg ikke fandtes. At jeg ikke var nødt til at gøre det afskyelige.

Nu er det naturligvis længe siden, og tiden er en anden, men dengang var det almindeligt, at frække kættere oplod deres stemme mod konge og kirke, et råb syntes at udgå alle steder fra: *Frihed! Frihed! Frihed!* Og derfor var konge og kirke nødt til at binde de gale og genstridige, binde dem med helvedes lænker, det helvede, der ventede dem efter livet i denne elendige verden, hvor *Satan* hersker. På den måde udførte vi *Guds* arbejde og gerning. Men – denne tanke stillede ikke vores uro. Vi var udsendt af *Armand-Jean du Plessis de Richelieu* på en hemmelig mission for at dræbe en af de største af tidens genstridige. Og derfor burde vi kunne finde ro. Vi havde ryggen fri. Men råbet havde også smittet os, mig, og jeg begyndte at tvivle på, om jeg, om vi stod på den rigtige side af den skarpe grænse, der skiller liv og død, frelse og fortabelse, ret og vrang. Jeg tvivlede. Og gøs.

I visse passager af Ludwig van Beethovens værk er musikken ikke rent udtryk og ikke rent indtryk, men noget midt imellem, på en anden skala eller i en anden dimension, den vender ind mod sig selv, mod den rene musik, mod en stilhed, mod et sprog ingen taler, men

som har været her altid, en stilhed, et smil, som evighed transkriberet til note. Johann Sebastian Bach når dette punkt i næsten alle passager i alle værker. Lyt for eksempel til hans suiter for cello. Stilheden når musikken tier og begynder: Et hjerte givet med åben hånd. Vi hører det, mærker det banke roligt og trygt i os selv, og aldrig, aldrig forråder vi det!

Vi vidste, at oprøreren befandt sig i sikkert fangenskab i en kælder et sted på Slottet. Vores opgave var at afslutte den gerning, jægerne havde udført, med et retfærdigt og nødvendigt drab. Vi opstaldede vores heste, børstede nødtørftigt støvet og snavset af vores tøj, og gik ind gennem porten. Vi nåede til den store sal i Slottets midte, nu havde skydækket sluppet himlen, og en klar måne lyste gennem vinduerne langs salens vægge. Pludselig hørte vi *Benedict* udstøde et råb af vrede og overraskelse. Vi så ham vakle. Vi så hans fakkelforsvinde i et ukendt dyb, brændende faldt den gennem mørket, lyset forsvandt førend vi hørte den ramme bunden, og vi skyndte os hen til ham, greb fat i ham, og nåede akkurat at hive ham væk fra afgrunden: Et stort, rundt hul i gulvet, som vi ikke havde set før nu. I stedet for lyden af faklen, der ramte bunden, den *måtte* finde bund, begyndte musikken -

En enlig tone, så en til, søgende, lyttende, en cello, der føler verden frem, så stiger lyset, et æg, en kugle, langsomt hæver den sig op fra dybet, der sidder en dernede og spiller, musikken tager til, ægget vokser, det klækkes, måske af den rest af varme vi har tilbage i os, en vinge udstrækkes mod os, den synger, den spørger, langsomt hæver den sig over mørket, det på Slottet og kælderen eller det indeni os, vi skælver, så kommer fuglen, Simurghen, den hæver sig over Slottets mure og volde, den synger, den breder sine vinger ud mod os og omslutter os som et spørgsmål, et råb, vi råber: Det er Fangen, lad ham ikke undslippe, lad det ikke ske, det må ikke ske, det skal ske, det er vejen, det er livet, det er vores fattige, elendige liv og alt det, der har båret os hertil, vi ser Fangen, Oprøreren forsvinde som en lysende plet på himlen, og vi står alene tilbage i mørket, kolde og frysende, vi har kun hinanden, og derfor skal det ske.

Da vi aflagde rapport til *kardinalen*, kunne han ikke skjule sin vrede. Det var en simpel opgave. Vi havde fejlet. Hvad mente vi selv, straffen skulle være? Fredløse, døden. Vi tav. Vagterne førte os til fangehullet, hvor vi måtte afvente straffens eksekvering. Skammen brændte i os. Pludselig hørte vi en stemme i mørket: *Det var jo ikke det! Det er jo ikke sådan!* Vi følte alle en tage

vores hånd, en føre vores hænder sammen, en varme
bredte sig i os, ukendt, vi måtte synge, vi *måtte* synge, vi
huskede fuglen, huskede dens sang, dens Lys, og vi sang,
sang fra dybet af vores sjæle:

Veni, veni Creator Spiritus!

Cpo 2021